

Rekisteröidyt puolueet

VAALITIETOJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖ EDUSKUNTAVAALEISSA 2011

Oikeusministeriö kehittää vaalitietojärjestelmää myös puolueiden käyttöön

Vaalitietojärjestelmän meneillään olevan uudistuksen (uVAT-hanke) yhteydessä on yhteistyössä puolueiden kanssa kehitetty palveluja myös puolueiden käyttöön. Tavoitteena on ollut luoda ehdokasasetteluun sähköinen asiointipalvelu, jolla voitaisiin vähentää päällekkäistä työtä puolueissa ja vaaliorganisaatioissa. Vielä tässä vaiheessa kehitystyötä vaalilaissa tarkoitetut puolueiden ehdokashakemukset tehdään paperisina, mutta järjestelmän rinnakkaiskäytöllä pyritään saamaan kokemuksia tulevaisuudessa mahdollisesti siirryttävään täysin sähköiseen asiointiin myös vaalien ehdokasasettelussa.

Vaalitietojärjestelmän ehdokastietojärjestelmään kuuluu kaksi osaa: ehdokashakemuksia käsittelevien vaaliviranomaisten käyttämä *varsinainen ehdokastietojärjestelmä* ja ehdokashakemuksia tekevien puolueiden käyttämä *edustajajärjestelmä*.

Puolueiden vaalitietojärjestelmän käyttö kunnallisvaaleissa 2008 oli vähäistä

Vuoden 2008 kunnallisvaaleissa puolue ja sen paikallisjärjestö saattoi tehdä edustajajärjestelmän avulla ehdokashakemuksen sähköisesti. Puolueen nimenkirjoittaja saattoi myös tehdä puoluetta kunnissa edustavien paikallisjärjestöjen nimeämisen yhdellä sähköisellä allekirjoituksella. Puolueiden edustajajärjestelmän käyttö oli kuitenkin tuolloin vielä hyvin vähäistä. Yksi puolue kokeili ehdokashakemusten jättämistä sähköisesti pääkaupunkiseudulla ja toinen puolue teki puoluetta edustavien yhdistysten nimeämisen koko maahan sähköisellä allekirjoituksella.

Käyttöönottoa rajoitti oikeusministeriön saaman palautteen mukaan se, että järjestötietojen ylläpito järjestelmään koettiin ylimääräiseksi ja päällekkäiseksi työksi ottaen huomioon, että samat tiedot on jo ilmoitettu patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin. Oikeusministeriö onkin käynnistänyt yhteistyön patentti- ja rekisterihallituksen kanssa yhdistysrekisterin tietojen hyödyntämisessä vaalitietojärjestelmässä. Tämä uudistus valmistuu hyvissä ajoin ennen seuraavia kunnallisvaaleja, jolloin paikallisyhdistysten tietoja taas tarvitaan järjestelmää käytettäessä.

Ehdokastietojärjestelmän käyttö eduskuntavaaleissa 2011

Vuoden 2011 eduskuntavaaleissa puolue voi joko

- käyttää ehdokashakemusten ja ehdokasasetteluun liittyvien ilmoitusten tekemisessä apuna vaalitietojärjestelmän edustajärjestelmää TAI
- tehdä ehdokashakemukset ja ilmoitukset perinteiseen tapaan täysin manuaalisesti.

Jos puolue käyttää edustajärjestelmää, menettely on seuraava:

1. Puolue, joka haluaa käyttää edustajärjestelmää eduskuntavaaleissa, ilmoittaa pääkäyttäjänsä nimen ja henkilötunnuksen oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pääkäyttäjälle. Sen jälkeen ministeriö toimittaa puolueen pääkäyttäjälle oikeudet järjestelmään ja järjestelmän käyttöohjeen. Puolueen pääkäyttäjällä tulee olla sähköinen henkilökortti (HST-kortti) tai sitten hänen on käytettävä henkilökohtaisia verkkopankkitunnuksiaan.
2. Puolueen pääkäyttäjä avaa järjestelmään vaalipiirikohtaisesti henkilön tai henkilöt, jotka suorittavat ehdokashakemusten sähköisen valmistelun vaalipiirissä. Yksi tällainen henkilö voi olla vaalilain 120 §:ssä tarkoitettu puolueen vaaliasiamies vaalipiirissä. Alue- ja paikallisyhdistysten tietoja ei merkitä järjestelmään.
3. Puolue voi tehdä vaalilain 120 §:n 4 momentissa tarkoitettun ilmoituksen vaaliasiamiehestä ja varamiehestä sekä heidän yhteystiedoistaan vaalipiirilautakunnalle pelkästään sähköisesti. Ilmoitus tulee allekirjoittaa sähköisesti siten, että siihen liitetään puolueen nimenkirjoittajien henkilökohtaiset sähköiset allekirjoitukset, jotka siis voidaan tehdä vain sähköisen henkilökortin (HST-kortin) avulla. Ilmoituksen vaaliasiamiehestä voi luonnollisesti tehdä myös perinteiseen tapaan paperilla tai muulla vaalipiirilautakunnan hyväksymällä tavalla.
4. Puolueen kullekin vaalipiirille merkitsemät käyttäjät kirjaavat järjestelmään kyseisen vaalipiirin ehdokastiedot. Kullakin käyttäjällä tulee olla sähköinen henkilökortti (HST-kortti) tai omat verkkopankkitunnuksensa. Kukin vaalipiirin käyttäjä näkee tiedot vain oman vaalipiirinsä osalta. Puoluetoimiston käyttäjä sen sisään näkee puolueensa ehdokastiedot koko maan osalta.
5. Kun ehdokasasettelu vaalipiirissä on puolueen kannalta valmis, puolueen käyttäjä kuittaa tiedot edustajärjestelmään valmiiksi. Sitten käyttäjä tulostaa järjestelmästä paperille ehdokashakemuksessa tarvittavat asiakirjat. Puolueen vaaliasiamies allekirjoittaa asiakirjat, liittää niihin muut hakemuksessa tarvittavat asiakirjat ja toimittaa koko hakemuksen normaaliin tapaan vaalipiirilautakunnalle. Ehdokastietojen tulostamisella valmiiksi kuitatusta järjestelmän tilanteesta varmistetaan se, että paperinen hakemus ja ehdokastietojärjestelmässä olevat tiedot vastaavat toisiaan.
6. Ehdokashakemusten tekemisen määräajan päättyessä puolueen valmiiksi kuittaamat ehdokastiedot siirtyvät automaattisesti edustajärjestelmästä vaalipiirilautakuntien käyttämään ehdokastietojärjestelmään.

Oikeusministeriö korostaa, että vielä tässä vaiheessa vaalitietojärjestelmän kehittämistyötä vaalilain 122 §:ssä tarkoitettu puolueen ehdokashakemus vaalipiirilautakunnalle on tehtävä paperilla. Edustajärjestelmän käytöllä jo tässä vaiheessa saavutet-

taisiin kuitenkin se etu, että vaalipiirilautakunnan ei tarvitse enää uudestaan syöttää ehdokastietoja järjestelmään hakemuksista. Toisaalta vaaliasiamiehen ei tarvitse täyttää käsin ehdokashakemuslomakkeita. Lisäksi järjestelmän käyttämisellä saavutettaisiin arvokasta kokemusta sähköisen asioinnin toimivuudesta tulevaisuutta silmälläpitäen.

Puolueen käytöstä ilmoittaminen

Oikeusministeriö pyytää puolueita harkitsemaan, ottavatko ne ja missä laajuudessa edustajärjestelmän käyttöön vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Oikeusministeriö pyytää, että puolueet ilmoittaisivat halukkuudestaan järjestelmän käyttöön 15.4.2010 mennessä oikeusministeriön vaalitietojärjestelmän pääkäyttäjälle (Anniina Tjurin, p. 010 36 64948, anniina.tjurin@om.fi). Halukkaille lähetetään vaalitietojärjestelmän käyttöohje ja heille järjestetään puolen päivän koulutus erikseen sovittavana ajankohtana. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Jukka Leino (p. 050 515 1525, jukka.leino@om.fi).

Yksikön johtaja

Johanna Suurpää

Vaalijohtaja

Arto Jääskeläinen

TIEDOKSI: Vaalipiirilautakunnat